

כיתה + מס' כיתה	
שם משפחה	מס' ת"ז
שם פרטי	מקצוע
שם ביה"ס	סמל מוסד

מבחן בעברית לכיתה ח'

נוסח ב'

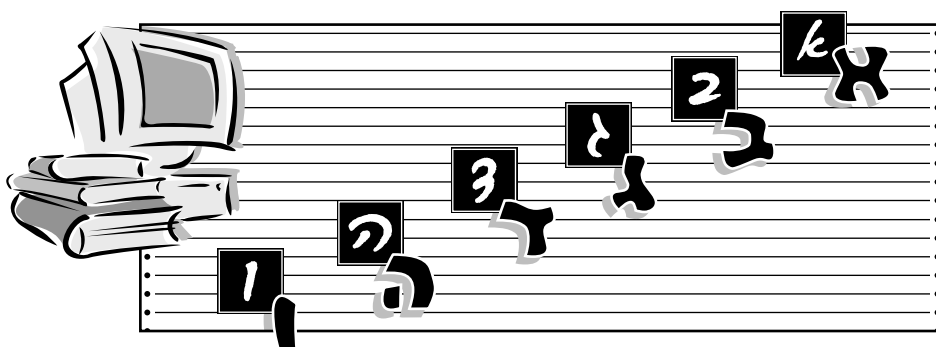
מס' התלמיד/ה באלפון

שם התלמיד/ה _____

הכיתה _____

שם ביה"ס _____

שם היישוב _____

שאלון לתלמיד/ה

סמן/י בתוך הריבוע המתאים.1. האם את/ה בן או בת? ₁ בן ₂ בת

2. באיזו כיתה ח' את/ה לומד/ת?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15ח	14ח	13ח	12ח	11ח	10ח	9ח	8ח	7ח	6ח	5ח	4ח	3ח	2ח	1ח

תלמידים יקרים,

לרשותכם 90 דקות.

קראו בעיון את כל הקטעים, וענו בתשומת לב על כל השאלות.

אינכם חייבים לענות על השאלות לפי סדר הופעתן.

בדקו היטב את תשובותיכם לפני מסירת המבחן.

בשאלות שבהן אתם נדרשים לכתוב תשובה, כתבו אותה במקום המיועד לכך.

בשאלות שבהן אתם נדרשים לבחור תשובה נכונה מבין כמה תשובות, בחרו

את התשובה, וסמנו לידה.

דוגמה 1:

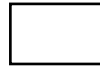
מיהו היונק הגדול ביותר?

פיל ₁סוס-יאור ₂לוייתן ₃ג'ירפה ₄

דוגמה 2

א. בשעה יש 60 דקות. ₁ נכון ₂ לא נכוןב. ביממה יש 60 שעות. ₁ נכון ₂ לא נכון

בהצלחה!

פרק ראשון

קראו את הקטע, וענו על השאלות שאחריו.

ים זה לא פח זבל

מעובד לפי מאמרה של דורית טליתמן, שהתפרסם ב"ירוק כחול לבן: ביטאון פורום המשק והכלכלה למען

איכות הסביבה", גיליון 30, פברואר-מרץ 2000

- 1 מפעלים מזרימים אל הים שפכים תעשייתיים, שחלקם מסוכנים לבני אדם. שפכים אלה מכילים חומרים מזהמים, כגון מתכות רעילות, חומצות וחיידיקים שונים. אַנְיוֹת וּמְכָלוֹת מרוקנות לתוך הים נפט גולמי ושאריות דלק. החומרים המזהמים עלולים לפגוע באוכלוסיית בעלי החיים בחוף ובים או באלה הניזונים מהם. נוסף על כך, הם פוגעים בעקיפין בבני אדם, מפני שחומרים מזיקים, כמו כספית רעילה המצטברת בגופם של דגי מאכל, מגיעים בסופו של דבר אל שולחנם.
- הים סופג ושותק. אבל מי שאינו רוצה לשתוק, מגלה שלא תמיד הוא יכול לעשות משהו. אתם מטיילים להנאתכם על שפת הים, ולפתע
- 10 מבחינים בגושים מוזרים הצפים על-פני המים. אתם רואים צינור שפכים הפולט נוזלים דלוחים, החשודים כרעילים, או כתם שמן שחור ומאיים, המתפשט לעבר החוף. הדבר הראשון העולה בדעתכם כאזרחים טובים ואכפתיים הוא למהר ולדווח על כך לרשויות המתאימות. אתם מנסים לאתר את מוקד החירום הטלפוני, אך מופתעים לגלות ש"אין חיה
- 15 כזאת". אינכם מתעצלים, מתקשרים למשרד לאיכות הסביבה, ומבקשים לדבר עם האחראים לפיקוח על ים וחופים. שם רושמים את פרטי התלונה, ואף מבטיחים לבדוק את הנושא ולטפל בו. משלב זה התלונה עוברת דרך ארוכה ופתלתלה, המניבה תוצאות חלקיות, על-אף מסירותם של עובדי אגף הפיקוח.
- 20 החוקים וההקפדה על שמירתם נועדו להגן על משאבי הטבע, אך הדרכים לשמור על קיום החוקים האלה אינן יעילות. פסקי הדין, הניתנים בתום הליך ממושך ומייגע, אינם חמורים דיים כדי להרתיע את אלה שזיהמו את הים והחופים. המצב הזה טעון שיפור יסודי. עד שנת 1988 לא היה בישראל חוק אשר אוסר על מפעלים, על בתי עסק או על מתקנים אחרים לזהם את הים בשפכים ביתיים ותעשייתיים. בשנת 1988 נחקק בישראל
- 25

- החוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, אבל הים שלנו עודנו מזוהם. מה נדרש לעשות כדי שֶחוק זה יִקָּם?
- כדי להתמודד עם זיהום קיים, יש לאתר תחילה את אלה שזיהמו, ועל כך מופקדים אנשי אגף הים והחופים במשרד לאיכות הסביבה. הללו עושים מאמצים רבים, אך מספרם מועט. יש לעודד את הציבור לדווח על כל זיהום, ויש לשכנע את אלה שזיהמו לדווח על הנזק שהם גרמו. כך אפשר יהיה להשיג שיפור ניכר של המצב.
- מחקר שנערך לאחרונה מראה כי 60% מן התלונות על זיהומים בים או בחוף הוגשו על-ידי אזרחים, כמחציתן – על-ידי אזרחים שהיו באתר במקרה, וכמחציתן – על-ידי עובדי נמלים, המצויים בקרבת הים בעבודתם.
- אין ספק כי מספר הדיווחים היה גבוה יותר אילו עמד לרשות האזרחים מוקד חירום מתאים. רבים מאלה המבקשים לדווח על זיהומים מתלוננים על כך שאין כתובת ברורה לפנות אליה. למענם, מומלצות שתיים מן השיטות הנהוגות בארצות-הברית: הראשונה היא קו חירום שיופעל 24 שעות ביממה, והשנייה היא פרס כספי גבוה, שיינתן למגישי תלונה שתסתיים בהרשעה.

מס' התלמיד/ה באלפון

השאלות

שאלה 1

כתבו שלוש דוגמאות לחומרים המזהמים את הים, לפי הקטע.

א. _____

ב. _____

ג. _____

שאלה 2

א. בשורה 35 כתוב: "וכמחציתן". כיצד תחפשו את פירוש המילה הזאת במילון?

סמנו רק ליד התשובה הנכונה.

₁ חצי

₂ מחצית

₃ מחציתן

₄ כמחציתן

ב. בשורות 14–15 כתוב: "אין חיה כזאת".

מה תפקיד המרכאות במשפט הזה?

סמנו רק ליד התשובה הנכונה.

₁ כינוי חיבה

₂ דיבור ישיר

₃ לשון דיבור

₄ ציטוט, מובאה

שאלה 3

לפניכם חמישה משפטים.

סמנו ליד כל אחד מהם אם הוא **עובדה** או **דעה**.

סמנו במקום המתאים.

א. יש לעודד את הציבור לדווח על כל זיהום.

₁ עובדה ₂ דעה

ב. החוקים בנושא של זיהום ים וחופים טעונים שיפור יסודי.

₁ עובדה ₂ דעה

ג. עד שנת 1988 לא היה בישראל חוק האוסר על מפעלים לזהם את הים.

₁ עובדה ₂ דעה

ד. רוב התלונות מוגשות על-ידי אזרחים.

₁ עובדה ₂ דעה

ה. מומלץ לטפל בתלונות לפי שיטות הנהוגות בחו"ל.

₁ עובדה ₂ דעה

.....

שאלה 4

בשורה 6 כתוב: "הם פוגעים בעקיפין בבני אדם".

מה פירוש המילה **בעקיפין**?

סמנו רק ליד התשובה הנכונה.

₁ בצורה מסוכנת ₃ בדרך-כלל

₂ במעגלים ₄ בצורה לא ישירה

שאלה 5

א. בשורות 8–12 הכותבת משתמשת בשמות תואר רבים כדי לתאר את זיהום הים.

העתיקו רק שלוש מילים שהן שמות תואר.

1. _____ 2. _____ 3. _____

ב. סמנו רק ליד התשובה הנכונה.

מטרת השימוש בשמות תואר רבים היא:

1 לדווח על אדישות הציבור.

2 להציג את האשמים בזיהום הים.

3 להדגיש את הסכנה של זיהום הים.

4 לציין את סוג החומרים המזהמים.

שאלה 6

א. סמנו רק ליד התשובה הנכונה.

בשורה 30 כתוב: "אך מספרם מועט".

במילה מספרם מתכוונים

1 לאנשי אגף הים והחופים.

2 לאנשים שאכפת להם.

3 לציבור המתרחצים.

4 לאנשים שמזהמים.

ב. סמנו רק ליד התשובה הנכונה.

בשורה 34 כתוב: "הוגשו על-ידי אזרחים".

במילה הוגשו מתכוונים

1 לאזרחים. 3 לתלונות.

2 לזיהומים. 4 לעובדי הנמלים.

שאלה 7

מהו התפקיד העיקרי של **כותרת המאמר**?

- סמנו רק ליד התשובה הנכונה.
- 1 לציין פרט חשוב מתוך המאמר.
- 2 לדווח על רמת הזיהום בים.
- 3 לרמוז על עמדתה של הכותבת.
- 4 לתאר את מְרָאָה הים.

.....

שאלה 8

אחת ההמלצות של כותבת המאמר היא "פרס כספי גבוה, שיינתן למגישי תלונה שתסתיים בהרשעה" (שורות 41–42).

האם אתם מסכימים עם ההמלצה הזאת? נמקו את תשובתכם.

.....

פרק שני

קראו את הקטע שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו.

מתי לישון?

מעובד לפי מאמרה של מרים דיסון ברקוביץ, שהתפרסם ב"גלילאו", גיליון יולי 2003

- 1 עשר בלילה, אתם "מתים מעייפות" אולם אתם ניגשים מחר בבוקר לבחינה מסכמת, ועדיין לא סיימתם להתכונן. מה כדאי לעשות? ללכת לישון עכשיו ולהתעורר לפנות בוקר כדי להמשיך ולהתכונן לבחינה? או אולי כדאי ללמוד עוד כמה שעות, וללכת לישון בשעות הקטנות של הלילה? 5
- במחקרים רבים שנערכו בעבר נמצא שמספר שעות השינה הוא הגורם היחיד המשפיע על מידת העייפות של אנשים. במחקר חדש בנושא השינה ניסו חוקרים לבדוק אם ישנם גורמים נוספים המשפיעים על מידת העייפות.
- 10 במחקר הזה השתתפו שמונה מבוגרים בריאים בגיל 18–25. הם התבקשו לשהות במעבדת שינה תשעה ימים רצופים. המשתתפים חולקו לשתי קבוצות. בשלושת הלילות הראשונים במעבדה יָשְׁנו המשתתפים משתי הקבוצות שמונה שעות וחצי בְּלילה. במשך שישה לילות נוספים יָשְׁנו כל המשתתפים רק ארבע שעות בְּלילה, אולם העיתוי היה שונה. 15
- 15 המשתתפים מן הקבוצה הראשונה יָשְׁנו מן השעה 10:00 בלילה עד השעה 02:00 לפנות בוקר, ואילו המשתתפים מן הקבוצה השנייה יָשְׁנו מן השעה 02:00 לפנות בוקר עד השעה 06:00 בבוקר.
- במשך שעות הערות נבחנו כל המשתתפים במבחן זיכרון, שמטרתו הייתה לבדוק את התפקוד השכלי שלהם, ובמבחן עֵרנות, שמטרתו הייתה לבדוק את היכולת שלהם להישאר עֵרים ולא לנמנם בשעות שונות במשך היום. 20
- כמצופה, התברר כי חוסר שינה השפיע על התפקוד של כל המשתתפים. אולם הממצא המפתיע היה שגם העיתוי השפיע על התפקוד שלהם בשעות הערות. תוצאות המבחנים של המשתתפים מן הקבוצה השנייה, אשר יָשְׁנו בשעות הבוקר המוקדמות, היו טובות יותר מאלה של המשתתפים מן הקבוצה הראשונה, אשר יָשְׁנו בתחילת הלילה, אף-על-פי שהמשתתפים משתי הקבוצות יָשְׁנו אותו מספר שעות. 25

אמנם המחקר הזה הוא ראשוני, אולם ניתן להשתמש בתוצאות שלו כדי לסייע לאנשים אשר עיסוקם קשור בחוסר שינה, למשל חיילים רופאים או צוותי חירום שונים.

30 לכן, אם נותרו לכם מעט שנות שינה, מוטב ללכת לישון מאוחר, ולהרוויח את שעות השינה של לפנות בוקר, מאשר לפרוש למיטה מוקדם, ולהתעורר בטרם הנץ החמה.

באדיבות "גלילאו" ומרים דישון ברקוביץ.

השאלות

שאלה 9

מה הייתה השערת החוקרים לפני המחקר החדש?

.....

שאלה 10

במה שונות שתי הקבוצות הנבדקות זו מזו?

סמנו רק ליד התשובה הנכונה.

₁ בגיל של הנבדקים

₂ במספר השעות שיִשְׁנו

₃ בעיתוי של השינה

₄ במקום שבו יִשְׁנו

.....

מס' התלמיד/ה באלפון

שאלה 11

לפניכם שלושה משפטים.

סמנו ליד כל אחד מהם אם הוא **נכון** או **לא נכון**.

סמנו במקום המתאים.

א. חוסר בשעות שינה הוא הגורם היחיד לעייפות.

₁ נכון ₂ לא נכון

ב. חוסר בשעות שינה השפיע על כל המשתתפים במחקר.

₁ נכון ₂ לא נכון

ג. משתתפים שישנו בשעות הבוקר המוקדמות היו ערניים יותר.

₁ נכון ₂ לא נכון

.....

שאלה 12

מהי מטרתו העיקרית של הקטע?

סמנו רק ליד התשובה הנכונה.

₁ לשכנע את הקוראים להגדיל את מספר שעות השינה.

₂ למסור מידע על מחקר בנושא שינה.

₃ לתאר את הקשר בין שינה ובין גיל הנבדקים.

₄ לתת הוראות לאנשים כיצד להתנהג בשעת עייפות.

שאלה 13

אתם צריכים לקום ב-5:00 בבוקר כדי לצאת לטיול בגליל.
על-פי תוצאות המחקר, מתי כדאי לכם לארוז את החפצים בתרמיל: בלילה לפני
השינה או מוקדם בבוקר? נמקו את תשובתכם.

.....

שאלה 14

לפניכם שישה צרופי מילים.
סמנו ליד כל צירוף אם הוא **סמיכות** או **שם עצם ותוארו**.
סמנו במקום המתאים.

א.	מבחן זיכרון	☐ ₁ סמיכות	☐ ₂ שם עצם ותוארו
ב.	צוותי חירום	☐ ₁ סמיכות	☐ ₂ שם עצם ותוארו
ג.	ממצא מפתיע	☐ ₁ סמיכות	☐ ₂ שם עצם ותוארו
ד.	מחקרים רבים	☐ ₁ סמיכות	☐ ₂ שם עצם ותוארו
ה.	שעות הלילה	☐ ₁ סמיכות	☐ ₂ שם עצם ותוארו
ו.	מעבדת שינה	☐ ₁ סמיכות	☐ ₂ שם עצם ותוארו

מס' התלמיד/ה באלפון

שאלה 15

סמנו רק ליד התשובה הנכונה.

בשורות 16–17 כתוב: "ואילו המשתתפים מן הקבוצה השנייה יִשְׁנו מ-02:00 לפנות בוקר עד 06:00 בבוקר".

מילת הקישור **ואילו** מציינת קשר של

1 הוספה.

2 ניגוד.

3 זמן.

4 תנאי.

שאלה 16

א. בשורות 4–5 כתוב: "וללכת לישון בשעות הקטנות של הלילה".

מה פירוש הביטוי **השעות הקטנות**?

סמנו רק ליד התשובה הנכונה.

1 זמן קצר מאוד

2 שעות הערב

3 אחר הצהריים

4 אחר חצות

ב. מה פירוש הביטוי "**בטרם הנץ החמה**" (שורה 32)?

סמנו רק ליד התשובה הנכונה.

1 לפנות בוקר

2 לפני שנעשה חם

3 אחרי עלות השחר

4 בשעות הבוקר

17. כתיבת סיכום

כתבו סיכום לקטע "מתי לישון", בהיקף של 7–8 שורות.
 בסיכום כתבו על נושא המחקר, על תוצאות המחקר ועל המסקנה.

1

1

פרק שלישי

לפניכם שתי פניות של קוראים ל"עיתון חי" (המגזין לחיות הבית בישראל), גיליון 406,

מאי 2003.

קראו אותן, וענו על השאלות שאחריהן.

שאלה:

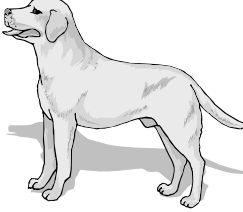
יש לי חתולה סיאמית בת 9 חודשים. החתולה שלי אוכלת מצעים, גרביים ומגבות, ובגללה כל הבדים והבגדים בבית קרועים ומלאי חורים. מה לעשות?

תשובה:

נטע שלום,

אנו ממליצים שתמצאי לחתולה שלך צעצועים שהיא תאהב. כך היא תתעסק יותר עם הצעצועים ופחות במצעים ובבגדים שבבית. רצוי גם לדאוג לה לבול עץ או לרהיט שבו היא תוכל לגרד את ציפורניה. כמו כן, בזמן שהיא אוכלת דברים שאסור לה, יש להשמיע רעש מפחיד, כמו רעש של מכה חזקה על השולחן, או להתזו עליה מים מרחוק. כך היא תבין שבזמן שהיא אוכלת מצעים או בגדים קורה לה "משהו רע". אנו ממליצים לך גם לרכוש אצל הווטרנר חומר מר במיוחד המיועד לחתולים, ולמרות אותו על הדברים שאותם היא הורסת. ברגע שהיא תשים בפה בגדים או מצעים שטעמם מר, היא תבין את המסר, ותחדל לגרום נזקים.

ד"ר נרי וד"ר ירון

שאלה:

קיבלתי גור כלבים בן חודש מסוג לברדור. הייתי רוצה לקבל "טיפים" איך להשאירו לבד בבית בזמן שאני בעבודה. איזה אוכל כדאי לתת לו? האם אפשר לתת לו חלב?

תשובה:

דפנה שלום,

ישנם הרבה ספרים על טיפול בגורים, ולכן ננסה לעזור לך על קצה המזלג. לפני שאת יוצאת מן הבית מומלץ להאכיל את הגור. כדאי להשאיר לו חפצים, כמו עצם למשחק, קבנוס יבש, עצם של בקר וגם צעצועים הנמכרים בחנויות לחיות. את יכולה להפעיל את הטלוויזיה כדי שהגור יראה תמונות זזות וישמע קולות, וכך יירגע.

עליך לתת לגור אוכל מיוחד. עד גיל שלושה חודשים צריך להאכיל את הגור ארבע ארוחות ביום, בין שלושה חודשים לחצי שנה - שלוש ארוחות ביום, ובין חצי שנה לשנה - שתי ארוחות ביום. יש לתת לגור גם אוכל יבש וגם אוכל רטוב. אסור לתת לו עצמות ודברי מאכל מתוקים, חריפים או מלוחים. מומלץ לתת לכלבים חלב. אחוז קטן מבין הכלבים אלרגיים ללקטוז שבחלב, ואלה מגיבים על שתיית החלב בשלשולים. אבל רוב הכלבים נהנים מן החלב, והחלב תורם לבריאותם.

ד"ר נרי וד"ר ירון

באדיבות "עיתון חי", ד"ר נרי וד"ר ירון

השאלות**שאלה 18**

לפניכם חמישה משפטים. על-פי תשובות המומחים, בשני הקטעים, סמנו ליד כל אחד מהם אם הוא **נכון** או **לא נכון**.
סמנו במקום המתאים.

א. חתולים נבהלים מרעש חזק.

₁ נכון ₂ לא נכון

ב. אסור להשאיר את החתולים לבד.

₁ נכון ₂ לא נכון

ג. רוב הכלבים אוהבים חלב.

₁ נכון ₂ לא נכון

ד. יש לתת לגורי הכלבים רק אוכל רטוב.

₁ נכון ₂ לא נכון

ה. גורי כלבים נבהלים מקולות הנשמעים בטלוויזיה.

₁ נכון ₂ לא נכון

שאלה 19

בתשובה לנטע אומרים המומחים: "היא תבין את המסר".

מהו **המסר**?

סמנו רק ליד התשובה הנכונה.

₁ שבגדים ומצעים הם בעלי טעם מר.

₂ שצעצועים יכולים להשמיע רעש מפחיד.

₃ שלא כדאי לגרום נזק לחפצי הבית.

₄ שאסור להשמיע רעש מפחיד.

שאלה 20

לפניכם משפטי **המלצה** מתוך הקטע. הפכו כל המלצה להוראה. השתמשו בפועל בצורת **ציווי**.

דוגמה:

המלצה: מומלץ **להאכיל** את הגור לפני שאת עוזבת את הבית.

הוראה: **האכילי** את הגור לפני שאת עוזבת את הבית.

א. המלצה: כדאי לתת לכלבים חלב.

הוראה: _____

ב. המלצה: רצוי לקנות לחתולה בול עץ.

הוראה: _____

ג. המלצה: את יכולה להפעיל את הטלוויזיה.

הוראה: _____

שאלה 21

סמנו רק ליד התשובה הנכונה.

לפי תשובת המומחים לנטע:

₁ היא תדע כיצד להאכיל את החתולה.

₂ היא תדע כיצד לחנך את החתולה.

₃ היא תדע אילו רהיטים ומצעים לרכוש.

₄ היא תדע באיזה חומר עליה למרוח את החתולה.

שאלה 22

לפניכם רשימה של אנשים שיש להם בעיות עם חיות המחמד שלהם.

מי מהם יוכל למצוא פתרון לבעייתו בתשובות המומחים?

סמנו ליד התשובה הנכונה.

א. מי שיש לו גור לברדור, והוא אינו יודע אם מותר להאכילו בשוקולד.

₁ כן ₂ לא

ב. מי שיש לו כלב שגילו מעל שנה, והוא אינו יודע כמה ארוחות צריך לתת לו.

₁ כן ₂ לא

ג. מי שיש לו חתולה סיאמית המגרדת את ציפורניה בדלת הכניסה.

₁ כן ₂ לא

ד. מי שיש לו חתול פרסי שמלכלך כל פינה בבית.

₁ כן ₂ לא

שאלה 23

המומחים עונים לשאלות על כלבים וחתולים.

איזו מבין שתי התשובות יכולה לסייע יותר למי שמגדל בעל חיים אחר (לא כלב ולא חתול)? נמקו את תשובתכם.

1

מס' התלמיד/ה באלפון

פרק רביעי

שאלה 24

קראו את הקטע שלפניכם.

כשהצגה מתחילה באיחור

מעובד לפי מכתב שהתפרסם בעיתון במדור "מכתבים למערכת", בתאריך 3.12.04

שלום רב,

מגפה של איחורים פקדה בשנים האחרונות את התאטרונים בישראל: איחורים קבועים ללא כל הסבר, והתעלמות מן הקהל שתופס את מקומו באולם בציפייה לשחקנים. האיחורים הפכו להרגל ומעוררים שאט נפש.

באחרונה החלו כמה מן הצופים להביע את מורת רוחם מן האיחורים במחיאות כפיים קצובות, אבל באלה אין די. הגיע הזמן שהקהל יעזוב את אולם התאטרון אם ההצגה אינה מתחילה בזמן. הגיעה העת להבהיר לתאטרונים שבהתנהגותם הם מבזים את ציבור חובבי התאטרון והתרבות בישראל!

גבריאל

פתבו **מכתב** למערכת העיתון בהיקף של כ-10 שורות.

במכתבכם **הצדיקו** את טענתו של כותב המכתב, או **התנגדו** לה. **נמקו** את טענותיכם, **והביאו** דוגמאות משלכם.

בהצלחה!

